

Міністерство освіти і науки України

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Науково-дослідний центр з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи НАПН України

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Жешувський університет (Республіка Польща)

Юньченський університет (Китайська Народна Республіка)

II Міжнародна науково-практична конференція

«НАУКА І ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Збірник тез доповідей

16 - 17 листопада 2023 р.

ПОЛТАВА • ЛУБНИ • МИРГОРОД

М. Шевченко

Міністерство освіти і науки України
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Науково-дослідний центр
з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи
Національної академії педагогічних наук України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Жешувський університет (Республіка Польща)
Юньченський університет (Китайська Народна Республіка)

НАУКА І ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
(16–17 листопада 2023 року)

м. Полтава –Лубни – Миргород – 2023

Редакційна колегія:

Олена Караман – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Віталій Курило – доктор педагогічних наук, професор, голова вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», академіка Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава Юрків – доктор педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталія Островська – кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталія Краснова – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №4 від 24 листопада 2023 р.)*

Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку : тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2023 року, м. Лубни). – Полтава; Лубни; Миргород, 2023. – 284 с.

Збірник тез підготовлено за доповідями учасників II Міжнародної науково-практичної конференції „**Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку**” (16–17 листопада 2023 року).

У матеріалах збірника висвітлено проблеми та перспективні напрями щодо розвитку науки і освіти в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів; визначення тенденцій та перспектив розвитку науки і освіти в глобальному та національному вимірах; узагальнення інноваційного педагогічного досвіду в контексті реалізації концепції освіти впродовж життя.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ:

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ НАУКИ І ОСВІТИ В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ

Валенкевич Ольга Вадимівна

Освітній потенціал чеських музеїв як засіб виховання учнів
загальноосвітніх шкіл 10

Левчик Наталія Стефанівна

Проблема усвідомленого батьківства в США, Великій Британії та
Україні в умовах сучасних викликів: порівняльний аналіз..... 14

Николаєва Валентина Іванівна

Інтеграція до світового, європейського освітнього й наукового
простору: досвід та виклики сьогодення 18

СЕКЦІЯ:

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

Абрамов Дмитро Олександрович, Лебедик Леся Вікторівна

Роль педагога закладу позашкільної освіти у формуванні в
учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій в умовах війни 22

Дубовой Олександр Володимирович, Тімченко Олександр Сергійович

Розвиток силових якостей юнаків засобами пауерліфтингу в умовах
ДЮСШ 26

Кікінежді Оксана Михайлівна, Кравець Володимир Петрович

Стратегії гендерної освіти в умовах сучасних викликів 29

Кокоза Вячеслав Михайлович, Лебедик Леся Вікторівна

Основні складники іміджу керівника закладу позашкільної освіти... 34

Кухта Катерина Олексіївна

Нова бухгалтерія – якою вона має бути?..... 38

Ларіонова Наталія Борисівна

Особистісно орієнтований підхід: сутність і шляхи реалізації 42

Левчик Наталія Стефанівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та
методики навчання англійської мови

Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

ПРОБЛЕМА УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА В США, ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Проблема усвідомленого батьківства та підготовки молоді до відповідального виконання материнських та батьківських ролей є гостро затребуваною соціальною проблемою сьогодення, оскільки в умовах повномасштабної агресії росії проти України зростає потреба захисту прав дитини, збереження її життя та здоров'я, створення безпечного, здорового, гуманного, дружнього до дитини середовища, в умовах якого забезпечується її повноцінний розвиток, «майбутня життєва траєкторія» зростаючої особистості (В. Кремень).

Сім'я як «найменша демократична держава» відіграє надзвичайно важливу роль у егалітарній соціалізації дитини, становленні її як самостійної, впевненої, успішної та відповідальної особистості. Вирішальним у підготовці молоді до усвідомленого батьківства є спрямування учнівства на загальнолюдські гуманістичні цінності, забезпечення готовності до відповідального виконання батьківських обов'язків, набуття батьківських компетентностей (В. Кравець, І. Зверєва, Т. Говорун, О. Кікінежді, О. Кізь, Г. Лактіонова, Ж. Петрочко, І. Трубавіна, Л. Слюзар та ін. учені) [1; 2; 3; 4; 5].

Актуальність крос-культурного дослідження особливостей підготовки учнівської молоді до виконання батьківських ролей у Великій Британії та США крізь призму людиноцентриської

парадигми та екстраполяція прогресивних ідей зарубіжного досвіду у вітчизняну систему освіти є метою тез.

У США та Великій Британії впродовж століть були реалізовані різноманітні батьківські моделі щодо догляду за дитиною та її виховання. Проте спільною характеристикою батьківства в обох країнах є його функціонування як складного комплексу інтегральних, соціальних та індивідуальних характеристик особистості, що проявляються на всіх рівнях життєдіяльності і включають необхідність виконання захисної, виховуючої, дисциплінуючої, ментальної і соціалізуючої функцій [4, с. 93–96].

Спільним у системі освітніх реформ наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. у США та Великій Британії виявилися теоретико-методологічні підходи до розробки державних стандартів змісту освіти, спрямованих на підвищення якості знань та успішності школярів, нових навчальних програм і варіативних курсів, розвиток інфраструктури педагогічної професії тощо. Побудова навчально-освітньої моделі підготовки молоді до батьківства у обох країнах характеризується нині культурною багатоманітністю, розглядом дитячо-батьківських стосунків як особливої форми соціокультурної творчості, її наступності та поступальності. Концепція глобальної освіти для молодих людей щодо набуття ними батьківських компетентностей передбачає насамперед визнання самоцінності дитинства, гуманістичну спрямованість виховання на розвиток особистості дитини, відкритість до інноваційних моделей навчання у контексті міжкультурного діалогу та епохи «нового батьківства» й «одомашнення» [6; 7; 8].

Система освіти у Великобританії і США ґрунтується на принципах демократичності, забезпечення соціальної рівності, справедливості та доступності в контексті державної сімейної, соціальної та гендерної політики. У Великій Британії подальше вдосконалення програм з підготовки учнівської молоді до батьківства проводиться в контексті Закону про реформу освіти (з 1988 р.), метою якого є передача життєвих знань та навичок з позиції філософії есенціалізму, тоді як у США – впровадження

курсів з батьківства є добровільністю викладання на громадських та волонтерських засадах [6; 7; 8].

Цілісна логічна структура, насичений зміст і динамічність освітніх програм з батьківства у США та Великій Британії, інтерактивна взаємодія вчителя з учнями на «рівних», тренінгові курси з набуття батьківських навичок, інноваційні форми навчання (групові дискусії та диспути, мозковий штурм, створення наративів, метод портфоліо та створення життєвих випадків (keys-stady), сюжетно-рольові ігри, театралізація та ін.) сприяє збагаченню власного життєвого досвіду учнів з такої важливої сфери як батьківство, розвиває їхній особистісний потенціал у гуманізації міжстатевої взаємодії [6; 7; 8].

Усі вищезазначені особливості викладання курсів з основ батьківства в англomовних країнах, без сумніву, заслуговують більш уважного вивчення для їх творчої реалізації в практику національної школи з метою формування активної життєвої позиції молодого покоління, позитивних ціннісних орієнтацій, розвитку почуття самоповаги, гідності як умови відповідальності, усвідомлення своїх прав на засадах розвитку навичок толерантного та мирного спілкування. Відповідно до цього, українським школярам можна запропонувати на вибір різноманітні елективні курси і гнучкі, мобільні навчальні ресурси, впровадження уроків етики, права у освітньо-профілактичні програми, модулі з курсу батьківства, його модифікації з врахуванням етноментальності, духовних традицій, сімейно-родинних цінностей, що за належної адаптації можуть бути використані у процесі вдосконалення вітчизняної системи підготовки молоді до усвідомленого батьківства на засадах демократичних принципів, педагогіки партнерства, Відкритих Родинних студій тощо [3, с. 29–32; 4, с. 93–96].

В умовах сучасних викликів відбулись значні трансформації сім'ї та шлюбу у всіх країнах західної цивілізації, збільшилась різноманітність типів сім'ї з дітьми та форм батьківства, що призвело до змін у системі цінностей та поглядів, що відкриває

нові можливості для розширення національного освітнього простору школи щодо підготовки молоді до батьківства у контексті реалізації Концепції «Нова українська школа».

Перспективними напрямками дослідження є пошук ефективних шляхів формування у молоді усвідомленого та відповідального батьківства в межах діяльності освітніх закладів, молодіжних центрів.

Список використаних джерел:

1. Кравець В. П. Психофізіологічні та психолого-педагогічні аспекти формування усвідомленого батьківства. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 244 с.

2. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ : Педагогічна думка, 2009. 520 с.

3. Лактіонова Г. Тренінговий курс «Батьківство в радість» як технологія попередження сімейного насильства: досвід впровадження в Україні. *Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. проф. О. Кікінежді. Тернопіль : Стереарт, 2014. С. 29–32.

4. Левчик Н. Пропедевтична робота щодо запобігання насилля над дітьми у системі підготовки учнівської молоді до відповідального батьківства : досвід США та Великої Британії. *Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. проф. О. Кікінежді. Тернопіль : Стереарт, 2014. С. 93–96.

5. Трубавіна І. М. Усвідомлене і відповідальне батьківство : спільне і відмінне. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. №13 (272), Ч. IV. С. 96–101.

6. It Opened my Eyes: Using theatre in education to deliver Sex and Relationship Education / Sawney F., Sykes S., Keen M., Swinden L., McCormick, G. London : Health Development Agency. 2003. 52 p.

7. McDermott, D. R. Rationale Supporting Parenting Education in Schools. 2001. URL : <http://www.parentingproject.org>.

8. International Journal of Law, Policy and the Family : Oxford University Press. 2003. V. 17. № 2. «Child Support» by Scott Altman. P. 182–210.